

BUĞDAYDA SARI PAS HASTALIĞI

(*Puccinia striiformis*)

2A TOHUMCULUK

Sarı pas tarlada ilk bulaşma devresinde ocaklar biçiminde dikkat çeker.

Genel olarak sarı pas buğdayda önemlidir. En erken görülen pas türüdür. Özellikle bayrak yaprağında ve kavuzda süt olum devresinde hastalığın görülmesi verime önemli ölçüde zarar verir.

Hastalık etmeni kış mevsimini yeşil bitkiler ve kışlık tahıllarda uredispor veya miselyum şeklinde geçirir. İlbaharda bu uredisporlar ve miselyumlar enfeksiyon kaynağıdır. Daha sonra uredispor yatakları üzerinde daha koyu renkli teliosporlar oluşur.

Sarı pasın yayılma kaynağı uredosporlardır.

(Uredispor: Pas mantarlarında tek tek meydana gelen iki çekirdekli sporlardır.)

İlbaharda bu püstüllerde oluşan milyonlarca yazlık spor rüzgarla çevreye yayılır. Uygun koşullarda taşındığı buğday bitkilerine enfekte olarak yeni püstüller oluşturur.

İlbaharda hava sıcaklığının **10-20 derece** olduğu zamanlarda sarı pas kontrolü akla gelmelidir.

Enfeksiyon oluşumunda sıcaklık ve nem çok önemlidir (**% 85' e yakın nem ve 15-18 derece sıcaklık**). İlbaharda görülecek fazla miktarda yağışlar sarı pas oluşumunu hızlandırır.

Hastalığın etmeni ancak **serbest su damlaları içinde** çimlenebilir. Çimlenmenin oluşabilmesi için, hastalık etmeninin **en az 3 saat, optimal 8 saat** süreyle ıslak kalması gerekir.

Çimlenme için **optimal sıcaklık 13-17 derece, minimum sıcaklık sıfır derece ve maksimum sıcaklık ise 20-25 derecedir.**

Hastalık genç bitkilerin yapraklarında **0,5-1 mm. büyüklüğünde parlak, portakal veya limon sarısı renkte püstüller** oluşturur.

Püstüller yaprağın **her iki yüzünde ve bütün yaprakta, yaprak kınında, sapta ve başakta** görülebilir.

Esas görüldüğü yer olan yaprakların üst yüzeyinde makine dikişine benzer şekilde püstüller oluşur.

Püstüllerin dizilişi bir çizgiyi andırıldığı için, bu pasa **çizgi pası** da denir.

Buğday, arpa, çavdar ve tritikale' de görülür.

Yayılma sapta ve yaprakta, **“damarlar boyunca”** olur.

Hastalık ilerleyip tüm yaprağı kapladığında, yaprak yırtılarak içeriye doğru kıvrılır.

Sarı pas hastalığı erken dönemde yaşlı yapraklarda görülebilir. Bu nedenle iklim koşulları dikkate alınarak (% 85 orantılı nem ve 15-20 derece sıcaklık), hastalığın kontrolü yapılmalı ve hastalığın görüldüğü durumlarda yeşil aksam ilaçlamasına başlanmalıdır. **Hastalık özellikle bayrak yaprağına ulaşmamalıdır.**

Normal mevsim şartlarında, sarı pas kontrolü **mart sonuyla, nisanın ilk yarısı arasında yapılmalıdır.**

2A TOHUMCULUK